

Respostes del dossier

Cita quatre diferències entre l'art romànic i l'art gòtic

Els pilar del gòtic sostenen el pes de l'edifici, això permet aplanar les parets i obrir grans finestres. Al romànic eren els murs els elements de suport.

Al romànic s'utilitza l'arc de mig punt, semicircular, i la volta de canó. Al gòtic l'arc que s'utilitza és l'arc apuntat i la volta de creueria.

Durant el gòtic s'aconsegueixen construir edificis més alts i voluminosos. Durant el romànic son construccions massisses, amb forts efectes de clarobscur i llum que penetra per les escasses i estretes obertures.

La pintura i l'escultura durant el gòtic tendeixen a anar cap al naturalisme, cosa que el romànic no feia mai

Quina funció aconsegueixen els monestirs durant l'Edat Mitjana?

Els monestirs van ser el principal focus de cultura ja que els nuclis camperols envoltaven esglésies o monestirs.

Comenta la decoració que trobem a la façana

La decoració és pròpia del romànic ja que és molt austera i religiosa, a més el segle X era un segle d'art romànic.

Compara la funció que tenien la Generalitat i la Casa de la ciutat en època medieval i en l'actualitat

En l'època medieval la Generalitat es convocaven les Corts, una assemblea col·legisladora amb el rei. Ara és el lloc on hi ha el cap del govern autonòmic català, el President de la Generalitat. La Casa de la ciutat abans era on s'acollia el consell municipal de la ciutat. Ara és el lloc on hi ha l'alcalde de la ciutat, en aquest cas Barcelona.

Explica breument la història de Santa Eulàlia

Santa Eulàlia de Barcelona va ser una martir que va morir a Barcelona l'any 304. Va ser una cristiana perseguida, que va sofrir el martiri dels assots, la creu i el foc en temps de Dioclecià i Maximià. Les seves relíquies van ser trobades l'any 877 i a partir d'aquell moment el seu culte, que ja era patent a Barcelona, es va estendre per la resta de la península i França.

Explica breument el paper de la burgesia catalana en el desenvolupament de la ciutat

El paper de la burgesia en aquell moment era una classe social apareguda desde feia poc a les ciutats, i estava apollada pel rei que aleshores volia treure poder als nobles. La burgesia formaven la mà reial de les Corts, es deia reial perquè representaven el poder de la corona.

Tenint en compte la proximitat de la Catedral, quin paper desenvolupa Santa Maria del Mar a la Barcelona Medieval?

La presencia de families importants de nobles, mercaderes i armadors, així com de Cofradies tant

poderoses com la dels *bastaijos*, va anant fent aguda la necessitat de construir en aquell lloc un nou temple.

Plaça del Rei

La plaça del rei

La plaça del Rei és un conjunt d'aire medieval, rodeixat per construccions les quals l'origen es remonta a l'època dels reis de la corona catalano-aragonesa; són la capella de Santa Àgueda, el Palau Reial Major amb el seu Saló del Tinell i el Palau del Lloctinent (aquest últim de posterior factura).

La plaça, és un espai rectangular practicament tancat, amb una sola obertura en un dels seus angles, que va ser antic corral pati o corral del propi palau. L'origen de la seva forma actual es deu al rei Martí l'Humà qui va projectar a principis del segle XV un recinte digne davant del seu palau, on no arribaria l'escandol del mercat que invia els carrerons del voltants, al temps que serviria per celebrar els tornejos que es desenvolupaven al Born, pel que va decidir que la plaça tingués les mateixes dimensions que aquest. Encara que no es sap a ciencia certa si la plaça va arribar a construir-se plenament, del que no hi ha dubte es que va veure com minvava el seu espai amb la construcció del Palau del Lloctinent, en el segle XVI, i amb els edificis que la van tancar posteriorment per l'extrem sud.

La plaça tenia arbres i una font neogòtica dissenyada, en 1853, per Francesc Daniel Molina; però, a mitjans dels anys trenta del nostre segle, amb el motiu del trasllat de la Casa Padellàs i d'algunes excavacions arqueològiques que es van realitzar en la mateixa plaça, aquesta va ser reurbanitzada adquirint l'aspecte de conjunt monumental que posseeix.

En l'actualitat, entrant en la plaça, després de passar junt a una gran escultura d'Eduardo Chillida, l'edifici que ens trobem al fons, correspon al Palau Reial Major amb el Saló del Tinell, a l'esquerra veurem el Palau del Lloctinent, a la dreta la capella de Santa Àgueda, i en la part posterior la Casa Clariana Padellàs, convertida en Museu d'Història de la Ciutat.

Palau Reial Major

El Palau Reial Major és, per la seva antiguitat, el més notable dels edificis de la plaça. Fou residència oficial dels comtes de Barcelona i més tard dels reis de la corona catalano-aragonesa. Al llarg de la història ha viscut varies modificacions i ampliacions que li van anar donant forma i les dimensions amb que ha arribat als nostres dies. Així, l'edifici original es va aixecar en el segle XI a partir de l'ampliació d'una anterior edificació de les que apenes es tenen dades. Posteriorment, en la primera meitat del segle XII, Ramon Berenguer Ives va encarregar de que la residència fos restaurada i ampliada, construint-li un nou edifici davant l'actual Carrer dels Comtes, que diversos segles més tard va albergar el Tribunal de la Inquisició. Un altre rei, Jaume I, va ampliar i reformar el palau a finals del segle XIII; les restes d'aquest palau romànic són encara visibles en el mur meridional, en la propia plaça del Rei, i en el septentrional, en el pati del Museu Marès.

A principis del segle XIV el palau fou novament ampliat i reformat de la mà dels mestres d'obres Bertran de Riquer, Jaume del Rei i Pere Olivera. Fou l'època dels reinats de Jaume II i Alfons el Benigne.

Però va ser en l'època de Pere el Cerimoniós quan el palau va sofrir la seva més important reforma doncs, entre 1359 i 1370, es va construir, sota la direcció de Guillem Caronell, el Saló del Tinell o Cambra dels Paraments, sala rectangular de grans dimensions (17 metres d'amplada i 33 de llargada), coberta amb sis arcs diafragmàtics de mitg punt, units en els seus extrems per bovedes que suporten en la seva part central un sostre de fusta. En el Saló del Tinell es van celebrar sessions de Corts en 1372 i 1377, i va ser aquí on es suposa que els reis Catòlics van rebre a Colón després del viatge al nou continent.

A finals del segle XIV, el palau havia adquirit ja la seva estructura definitiva, amb el pati central que actuava de distribuïdor, i la porta principal, situada a un extrem de la plaça del Rei, a la que s'accedia per una escalinata que també donava accés a la capella de Santa Àgueda.

Posteriorment, el Palau Reial Major anà caient en desús, habilitant-se les seves dependències en 1542 per les escribanies de la Reial Audiència i subdividint-se més tard el Tinell en petites sales. Simultàneament es va ordenar la construcció del veí Palau del Lloctinent. Després de la guerra de Successió del segle XVIII, Felip V va indemnitzar a les monjes de Santa Clara per la destrucció del seu convent del barri de la Rivera i els hi va deixar l'antic palau que van adoptar a les noves funcions creant estructures barroques.

Finalment, en 1936, es va realitzar una profunda restauració derribant-se tots els elements afegits, que va permetre la recuperació de gran part del conjunt primitiu. Tant sols la part nord del palau havia desaparegut ja per sempre perquè en el segle XIX l'Estat la va vendre a particulars que la van convertir en residència (l'antiga ala nord està ocupada per el Museu Marès). Aquesta definitiva restauració, que es va prolongar fins 1956, fou realitzada per els arquitectes Vilaseca i Florensa, assessorats per l'historiador Duran i Sanpere.

Santa Àgueda

La capella de Santa Àgueda està situada entre la plaça del Rei i la de Ramon Berenguer III, sobre l'antiga muralla romana. Va ser construïda a principis del segle XIV per ordre del rei Jaume II i la seva dona Blanca d'Anjou per substituir l'antic oratori del Palau Reial Major. És una capella d'estil gòtic, composta per una sola nau de quatre trams amb coberta de fusta policromada que reposa sobre arcs diafragmàtics que arranquen de la part alta dels murs laterals. L'àbsis, de planta poligonal, té els murs decorats amb 14 escuts de Catalunya i Aragó. Sobre una de les torres romanes de la muralla, s'aixeca l'alt campanar format per una torre octogonal, del qual té la sala inferior, coberta amb bóveda de canó, fou convertida en sacristia. Existeix una altra capella lateral, situada al peu de l'església on durant molt de temps es va guardar la relíquia de Santa Àgueda.

La capella estava presidida antigament per un retaule de Ferrer Bassa avui desaparegut. El retaule actual, una de les peces més notables de la pintura gòtica catalana, és el *Del Condestable*, realitzat per Jaume Huguet en 1465 per encàrrec del condestable de Portugal, nomenat rei dels catalans durant la guerra contra Joan II.

En el segle XIX la capella fou utilitzada per activitats industrials, el que va provocar un important deteriorament que es va prolongar fins 1856, data en que Elies Rogent va portar a cap una completa restauració. La restauració definitiva es va realitzar en 1936.

Palau del Lloctinent

El Palau del Lloctinent és un edifici de mitjans del segle XVI que forma un sòlid bloc rectangular d'estil renacentista, amb la planta baixa i quatre pisos.

Fou construïda per Antoni Carbonell després de que Barcelona perdés la condició de cort preferent degut a l'unió de les corones d'Aragó i Castella, i el Palau Reial Major fos repartit entre la Inquisició, l'Audiència Reial i la Batllia General. Es va ordenar la construcció d'un annex al Palau Reial per convertir-se en digne estança de lloctinent i per que l'Audiència disposés d'espai per celebrar el Consell Criminal. Així va néixer aquest palau que, curiosament, mai va ser habitat per un lloctinent.

Anexa al edifici hi ha una torre-mirador de cinc pisos, aixecada en 1555 i coneguda popular i erròneament Mirador del rei Martí. Es tracta d'una torre de planta rectangular amb galeries d'arcs de mitg punt en cada pis, que antigament havia sigut coberta per un sostre a quatre vertents molt pronunciades. Es tracta d'un tipus de construcció desenvolupada a Barcelona a partir del segle XII per vigilar el mar i evitar els atacs per sorpresa, sent el Mirador del rei Martí l'única que queda en peu avui dia. Des de 1836 el Palau del Lloctinent ha sigut seu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, motiu pel qual entre 1850 i 1853 es van realitzar diferents obres

de reforma

SORTIDA

AL BARRI GÓTIC

DE BARCELONA